TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MAKELA

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT

Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukauttä.....$1.35 1 kuukausi... .50

Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.

TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.
AUG. NIKULA, Manager.

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toimitus 832.

Ollaanko todellakin jo niin kaukana?

Asevelvollisuuspakon käytäntöön asettamisyritykset ovat paljastaneet seikkoja, joita tuskin muuten olisi tullut paljastetuksi vielä pitkiin aikoihin. Kun miehet ovat määrätyt ruumiin tarkastukseen, on huomattu että vain harvat ovat kelvollisia, vaikka vaatimuksista tingittiin jo etukäteen ja useita varokeinoja on otettu käytäntöön, jotta miehet voisivat läpästä tarkastuksessa.

On käynyt selville, että miehistä on paikoin 80 prosenttia fyysillisesti siinä kunnossa, että eivät kelpaa sotapalvelukseen!

Sellainen asiaintila on kerrassaan kauhistuttava. Neljä jokaisesta viidestä miehestä 21—30 ikävuosien välillä on ruumiillisesti kykenemätön miehen tehtäviin!

Mistä muualta voisi löytää niin kuiviin imetyn kansakunnan? Minkä muun maan pääoma on onnistunut imeä riistettävänsä voimat niin tarkoin kuin amerikalainen? Tuskin minkään.

Ja kun siinä iässä olevat miehet ovat jo niin tarkoin imetyt, niin miten onkaan laita vanhempien joiden tilanteen täytyy olla vieläkin kurjemman! Minkälainen on seuraava sukupolvi! Ja minkälainen sitä seuraava? Kuinka kauan ottaa ennenkuin amerikalainen pääoma on imenyt täkäläisen työväestön niin kuiviin, että se menehtyy kokonaan? Ei montakaan sukupolvea.

Mutta vieläkään ei aiotakaan huojentaa työväestön tilannetta. Kun työväestö vaatii parannuksia asemaansa, kohdellaan sitä valtiokavaltajana ja s yytetään vaikka mistä, mutta vaatimuksiin ei aiotakaan suostua.

Kun tarkemmin ajattelee, niin terveitä miehiä ei sentään voisi odottaakaan. Eihän sellaisissa oloissa joissa täkäläinen työväestö on kasvanut mieheksi, voi kasvaa terveitä ihmisiä. Olisi kerrassaan ihme, jos toisin olisi laita. Ja siitäkin kahdestakymmenestä prosentista, joka vielä kaikista huolimatta on säilynyt, saa täkäläinen riistäjäluokka kiittää alituisesti maahan virrannutta siirtolaistulvaa. Se on nuorentanut täällä muuten kuiviin imettyä työväestöä siinä määrässä että siinä on vielä edes osa tervettä joukkoa.

Puhutaan lasten terveydenhoidon parantamisesta mutta miten se on mahdollista oloissa joissa lasten täytyy syntyä kellareissa ja kasvaa kaduilla, vailla minkäänlaista hoitoa. Ei voi syyttää vanhempia, vaan sitä tilannetta joka riistää kasvatuksen ja elinehdot lapsilta ja vanhemmilta.

Pettävätkö toiveet vieläkin?

Syyskuun alussa kokoontuvaan sosialistikongressiin asetetaan paljon toiveita, epäilemättä liiankin paljon, sillä tuskin on eri maiden työväestö vieläkään päässyt selville sodan tarkotuksesta siinä määrässä, että se jo osaisi sen lapettaa. Kieltämättä elää jokaisen maan työväestössä voimakas rauhan kaipuu ja hallituksetkin alkavat käydä epätoivoisiksi etsiessään yhä uusia verukkeita joiden taakse peittäisivät todelliset tarkotuksensa.

Mutta sittekin tuntuu siltä, kuin ei työväestö vieläkään kykenisi järjestämään voimaansa omien etujensa puolesta taistelemaan. Se haava joka sodan alussa lyötiin työväestön kansainväliseen solidariteettiin, ei ole vielä tuskin ruvella, puhumattakaan sen umpeen paranemisesta, se vuotaa verta ja heikentää työväestön voimaa.

Uhkaava nälänhätä, joka käy sitä ankarammaksi, mitä lähemmäksi tulee talvi, panee jokaisen kansakunnan ajattelemaan sodan lopettamista. Mutta miten päästä sellaisessa toimessa alulle, kun valtaluokat kaikkialla vastustavat jokaista rauhanhanketta ja jokaista yritystäkin saada sota loppumaan. Siinä se vaikeus, joka edessä suuren osan työväestöstä näyttää täytyvän menehtyä. Kaikkialla käsitetään jo se, että sodalla ei pelasteta kansojen rauhaa, eikä voimistuteta kansanvaltaisuutta, vaan päinvastoin hävitetään niiden viimeisetkin jätteet, joita vielä on jossakin säilynyt työväestön ankarien ponnistusten kautta. Mutta miten saada aikaan yhteistoimintaa, siihen kysymykseen odotetaan vastausta ja sitä toivotaan kansainväliseltä sosialistikongressilta jos se saadaan aikaan siten kuin nyt aiotaan.

Saksan valtiopäivillä saneli sosialistiedustaja Haase viimeisen ministeripulan aikana sikäläisen työväestön mielipiteen, joten on odotettävissa, että yleinen rauhanliike saisi voimakasta kannatusta Saksan työväestön keskuudessa, jonka suurin osa jo alkaa käsittää että hallituksen tukeminen ei suinkaan tuota toivottuja tuloksia. Haase sanoi m. m.:

"Kansanjoukkojen keskuudessa kasvaa tietoisuus siitä, että monarkia on kykenemätön ja että tasavalta on välttämätön', sanoi Haase, lisäten, "Tasavalta olisi paras keino rauhan aikaansaamiseksi, mutta kansanvalta saavutetaan vain taistelemalla sen puolesta, eikä kosiskelemalla hallitusherroja.

"Jos sotaa jatkuu vielä paljo pitemmälle, niin Saksa vuodattaa verensä kuiviin ja kaatuu ylivoimaisista ponnistuksistaan. Kuukausimääriä yleisöä on petetty lupauksilla että Englanti pian sortuu, mutta se nyt huomaa sen tosiseikan, että laskuista on poisjätetty se, että Englannin käytettävänä on nyt koko maailman kauppalaivat, ja senmukaisesti on typerää verrata upotettujen laivojen tonnimäärää Englannin laivaston tonnimäärään. Nyt kuitenkin kansleri uudelleen toistaa, että Englanti on kykenemätön vastustamaan rauhan tarvetta, ja sen kautta syöttää kansalle petollisia toiveita.

"Vaikkakin rauhanjulistus (valtiopäivien enemmistön tekemä) merkitsee edistystä aikaisempaan suhteeseemme, niin vähemmistöpuolue ei sitä kuitenkaan voi hyväksyä. Se mitä päätöslauselmassa sanotaan sodan syistä, ei pidä paikkaansa historian edessä ja vähemmistöpuolue kieltäytyy kannattamasta selostuksia, jotka eivät pidä paikkaansa totuuden kanssa.

"Sama pitää paikkansa kanslerin pintapuoliseen selitykseenkin nähden. Me emme unohda Itävallan Serbialle antamaa ultimaatumia, Itävallan valmistuksia Venäjää vastaan. Berliinin konferenssia heinäk. 5 päivänä 1914, ja Tirpitzin sekä Falkenhayn toimia noina aikoina.

"Vaikutusvaltaiset puolueet, niiden joukossa keskustakin, yhä vaativat Belgian anastamista ja sotakorvauksia. Onko tohtori Spahn rehellisesti luopunut Belgian ohjelmastaan, ja vieläkö edistetään vaatimuksia sotakorvauksista?

"Mitä tulee merien vapauteen, niin nehän ovat vapaat rauhan aikana. Ainoa keino taata ne ainaisesti vapaiksi on yleinen aseista riisuuntuminen ja kaappausoikeuden poistaminen.

"Mitä tulee yrityksiin saada erikoisrauha Venäjän kanssa, niin kukaan ei voi uskoa, että rauhantarjous, jossa ei sanallakaan mainita eri kansallisuuksien oikeudesta päättää itse omista asioistaan, herättäisi hyvää vaikutusta ulkomailla. Itse asiassa Venäjällä vallitsee mitä suurin epäluulo Saksan hallitusta ja sen kannattajia kohtaan, eikä Ruotsin sosialistipuolueen enemmistön selitys ole sen tehokkaampi. Tämän yrityksen ovat tuominneet kaikki vihollismaiden ja puolueettomien maiden sosialistit.

"Kansan mieliala nälkäkuorman johdosta on sellainen, että se saattaa synnyttää mitä tahansa. Te olette kuulleet Schleesian mellakoista ja lakoista. Luulletko te että kansajoukot jaksavat kestää paljoa kauempaa? Se on mahdotonta, ja kun romahdus tulee, niin älkää olko hämmästyneitä. Työläiset alkavat päivä päivältä tietää paremmin, miten heidän tulee toimia. Jos he haluavat saavuttaa sen mitä sydämensä haluaa, niin he nousevat nykyisiä olosuhteita vastaan."

Ja muissa maissa on samoin jo olemassa useanlaisia rauhanyhdistyksiä, joilla saattaa olla jonkinlaista merkitystä, vaikkapa ne eivät tunnustakaan sodan syitä niiksi mitä ne todellisuudessa ovat.

Venäjän kokoontuvalta kansalliskokoukselta saatetaan niinikään odottaa jotakin tässä suhteessa, vaikkapa ei siihen suuria toiveita voitanekaan asettaa, elleivät voimasuhteet siellä enneu kokousta muutu tuntuvasti. Nykyisin näet näyttää vastavallankumous voittavan jalansijaa siinä määrässä, että imperialistit saattavat saada koko kansalliskokouksen haltuunsa ja jollakin tavalla edelleen pakottaa jatkamaan sotaa, niin tyyten kuin siellä jo ollaankin siihen väsyneitä.

Ellei syksyyn mennessä saada aikaan rauhaa, tulee tuleva talvi olemaan kuvaamattoman kauhea. Työväestön jo ennestäänkin sietämättömät kärsimykset tulevat lisääntymään vielä moninkertaisesti, sillä elintarvevarastot ovat lopussa kaikkialla ja samoin vaatetus- ja polttoaineet. Armeijain ylläpito näet vaatii enemmän kuin kohta saadaan irti kansasta, vaikkapa tarkemminkin nyletään.

Järjestömme asioita

S. S. JÄRJESTÖN LUENNOITSIJAN SANNA KANNASTON MATKAOHJELMA CALIFORNIASSA

Elokuulla:

Eureka 17, 18 ja 19 p.
Fort Bragg 21—22 ja 26 p.
Pudding Creek 23 p.
Albion 24—25 p.
San Francisco 29 p.
W. Berkeley 30 p.

Syyskuulla:

San Francisco 1 ja 3 p.
W. Berkeley 2 p.
Rocklin 4 p.
Tonopah, Nev. 6, 7 ja 8 p.
Goldfield, Nev. 9, 10 ja 11 p.
Reedley, Cal. 13, 14 ja 15 p.
Los Angeles 16, 18 ja 19 p.
San Pedro 17 p.

Oma lehti Canadan s. s. järjestölle

Järjestön toimeenpaneva komitea on lähettänyt Canadan s. s. järjestön osastoille kiertokirjeen, jonka johdosta se pyytää osastojen pikaisesti tekemään päätöksensä:

K. Toverit:—

Osastonne jäsenille lienee jo ehkä selvillä, että Amerikan Työmies on sulettu pois Canadasta ja jokaiselta, jolta löytyy numerokaan tätä kiellettyä lehteä sen jälestä kun yhtiö on saanut siitä tiedon, voi saada sakkoa $5,000 tai viisi vuotta vankeutta, tai molemmat — sakon ja vankeuden.

Toimeenp. komitean kokouksessa, 23 p. heinäkuuta, päätettiin ottaa selvä Ottawasta postihallitukselta, onko perää lehden pois sulkemisessa, ja minkä syiden takia. Saimme vastauksen 30 p. jossa todennetaan uutinen, sekä ilmotetaan syyt lehden sulkemiseen ja rangaistusmääräykset.

Koska kirjeeseen on merkitty "salainen, ei julkisuutta varten", niin emme voi selostaa sen sisältöä. Pääsyy on kuitenkin se, että lehti ei ole noudattanut sensuurin vaatimuksia, on selostanut muka väärin sodan syynkin ja tarkotukset —. Kirjelmän saatuamme pidimme ylimääräisen kokouksen 31 p. vastaisia suunnitelmia varten, jotka ilmenevät alempana.

Olimme saaneet kirjelmän Työmiehen liikkeenhoitajalta, jossa hän ilmottaa että he sillä puolen ovat voimattomia tekemään mitään lehdelle oikeuksien takaisin saamiseksi, vaan on se jätettävä Canadan tovereiden tehtäväksi, sekä mainitaan erinäisiä ohjeita. Toimeenpaneva komitea harkittuaan mitä mahdollisuuksia olisi saada postilupaa takaisin suletuille lehdille, tuli siihen tulokseen, sensuurilta saamamme kirjeen perusteella, että on ihan turhaa ryhtyä aikaa ja varoja kysyvään työhön, jolla ei kuitenkaan saataisi mitään aikaan, sillä Työmiestä ja Raivaajaa on mahdoton toimittaa niiden vaatimusten jälkeen, mitä sensuuri asettaa näille vieraan maan lehdille — enään ollakseen sosialistilehtiä.

Nyt jää siis osastojen ratkaistavaksi, aletaanko yrittämään omaa lehteä, vai jäädänkö ihan pimeyteen —. Toimeenpaneva komitea katsoi velvollisuudekseen alistaa viipymättä kysymyksen osastojen ratkaistavaksi, sillä jos tahdomme säilyttää keskuudessamme järjestön olemassaolon ja tehdä edelleenkin sosialistista kasvatustyötä kansalaistemme keskuudessa sekä tukea tämän maan työläisiä heidän vastaisissa taisteluissaan, — on meidän saatava oma lehti.

Meillä on kyllä katkerat kokemukset oman lehden olemassaolosta, joka panee jokaisen toverin harkitsemaan, olisiko otettava tämä päättävä askel.

Ennenkuin Työkansa muutettiin päivälehdeksi, oli sen toimeentulo turvattu. Se ilmestyi silloin kaksi kertaa viikossa, kahdeksan sivuisena seitsemän palstaisena. Sitten kun lähdettiin lentämään korkeammalle kuin siivet kantoivat, oli alastulo sen katkerampaa. Lehti laajennettiin vastoin yhtiökokouksen asettamaa alinta tilaajamäärä-rajaa, ryhdyttiin rakentamaan taloa, koneita ostettiin monenlaisia, ja työvoimaa aina lisättiin. Seuraus tästä oli ikävä.

Niiden monien suunnitelmien ja laskelmien perusteella mitä olemme joutuneet tekemään sitte Työkansan kuoleman, olemme siinä vakaumuksessa, että me voimme ylläpitää ilman suurempia rasituksia kaksi kertaa viikossa ilmestyvän nelisivuisen seitsemänpalstaisen lehden, tai kerran viikossa ilmestyvän kahdeksansivuisen seitsenpalstaisen lehden. Toimeenp. komitea suosittaa kaksi kertaa viikossa ilmestyvää, koska se ei tule kuin jonkun dollarin kalliimmaksi. Siihen on parempi saada ilmotuksia kuin kerta viikossa ilmestyvään, ja se ilmestyisi silloin jo puolta useammin kuin vastustajaimme lehti —.

Me emme tahdo luoda tässä mitään loistavia tulevaisuuden kuvia, mutta oletamme, että se mikä silloin oli mahdollista pienemmällä jäsenmäärällä: pitää yllä kaksi kertaa viikossa ilmestyvää 8-sivuista lehteä, pitälsi meidän nyt kyetä suuremmalla ja kokeneemmalla joukolla pitämään yllä 4-sivuista kaksi kertaa viikossa ilmestyvää lehteä.

Me olemme saaneet Port Arthurin osastolta kirjelmän, jossa toivotaan toimeenp. komitean ryhtyvän pikaisiin toimenpiteisiin oman lehden aikaansaamiseksi, — ja lehden kotipaikaksi Port Arthurin.

Samoin olemme saaneet keski-Ontarion tovereilta toivomuksia, että oma lehti olisi heti perustettava, ja lehden kotipaikaksi Sudbury.

Vakavan harkinnan perästä päätettiin esittää osastonne ratkaistavaksi seuraavanlainen suunnitelma.

1) Että annetaan valta toimeenp. komitealle ryhtyä perustamaan kaksi kertaa viikossa ilmestyvää lehteä, nelisivuista seitsenpalstaista, joka painetaan ja ladotaan sopimuksen jälkeen, jonkun sanomalehtiliikkeen yhteydessä, valmiina postittamista varten, tai sellaisen kuin järjestö päättää.

2) Mitään painoliikkeen, enempää kuin muitakaan koneita, ei ryhdytä ostamaan lehden ulosantoa varten, kuin mikä on tarpeellista toimituksen ja konttorin ylläpitoon.

3) Annetaan toimeenp. komitealle oikeus käyttää järjestön varoja noin $1000.00 lehden alkukustannuksiin, joka summa on takaisin maksettava lehden tultua maksukykyiseksi.

4) Annetaan valta ensi järjestön edustajakokoukseen asti, ellei toisin päätetä, — toimeenp. komitealle valvoa lehden sisältöä, sen levittämistä, y. m. toimenpiteitä, yhdessä sen paikallisjohtokunnan kanssa, missä lehti tulee ilmestymään, jonka johtokunnan kokoonpanon, luvun ja oikeudet määrittelee sitten tarkemmin toimeenp. komitea. Myös annetaan toimeenp. komitealle oikeus valita toimittaja ja liikkeenhoitaja.

Nämä neljä päämuotoa luulemme sitovan tehtävämme. Tarkemmin määriteltyyn muotoon ehditään nämät, y. m. kysymykset laatia sitte kun on lehden perustamis kysymys ratkaistu. Oletamme jäsenistön voivan luottaa toimeenp. komitean tahtoon viedä tämä vastuunalainen kysymys eteenpäin järjestön etua silmälläpitäen, siihen asti, kun järjestön edustajakokous ehtii kysymykset tarkemmin määritellä.

✣

Kuten olemme huomauttaneet haluaisivat Port Arthurin toverit lehden kotipaikaksi Port Arthuria. He vakuuttavat, että ne kokemukset mitä he joutuivat hankkimaan Työkansan aikana, tulevat olemaan suuresta merkityksestä vastaiselle yritykselle. Myös katsovat lehden ilmestymispaikan tulevan keskelle maata, joten sen ilmestyminen siellä tulisi tyydyttämään koko järjestöä. Myös katsovat välttämättömäksi saada se Port Arthurin ilmoitusten vuoksi.

He esittävät myös monia muita hyviä puolia, kuten paperin saantia, kun sinne tulee suuri paperitehdas, ynnä lehden painattamiseen tarjoontuvat etuisuudet, y. m. seikkoja.

Keski-Ontarion toverit tahtoisivat välttämättömästi lehden Sudburyyn, sillä sen ympäristön laajat kaivantoalueet tulisivat takaamaan lehdelle kannatuksen, ja ympäristön laaja asutus takaisi myös lehdelle ilmoituksia.

Postinkulussa ottaisi yhden päivän enemmän aikaa lännelle, mutta ympäristön osastot, pohjois-Ont. ja Toronto tulisivat saamaan lehden aikaisemmin kuin Port Arthurista.

Toimeenp. komitea vakavan harkinnan perusteella kuitenkin suosittelee Port Arthuria sen syyn perusteella, että siellä on jo kokenut toveripiiri valvomaan lehden elämismahdollisuuksia. Lehti voidaan aloittaa heti, jos yleisäänestyksellä niin päätetään, koska se tulisi painettavaksi ja ladottavaksi Työkansalle hankituilla koneilla, sekä kustannusarvio olisi noin $20 viikkoa kohden halvempi kuin Sudburyssä, ja noin $50 halvempi kuin Torontossa, sekä vapaa toimitus- ja konttorihuoneusto maalisk. asti. (Lehti tulisi nimittain sijaitsemaan entisessa Työkansan huoneessa, jossa vuokrasopimus kestää maalisk. asti, nykyisellä liikkeen omistajalla).

Olosuhteiden kireiksi käydessä keski-Ontariossa voimme joutua tukaiaan asemaan, sillä siellä ei ole kuin yksi painoliike, joka on luonnollisesti kupari- ja nikkelikomppanioiden vaikutusten alaisena.

Torontoa ei enää tarvitse ottaa huomioon yhteisen edun kannalta, sillä puolue ei enää omista suoranaisesti Forwardin painoa, ja olisivat täällä kustannuksetkin hyvän joukon kalliimmat.

Tahdomme vielä tässä huomauttaa, että kysymys ei ole minkään kustannusyhtion perustamisesta; järjestö vaan alottaisi lehteä ulosantamaan.

Tällä pintapuolisella selostuksella jätämme kysymyksen ratkaistavaksenne, mitään ennakkolaskelmia emme katso tarpeelliseksi esittää, koska ne eivat ole vaikuttaneet jäseniston harkintaan edellisilläkään kerroilla lehtikysymystä käsiteltäessä. Lehden hintaa emme vielä voi tarkalleen sanoa, vaan ei se tule olemaan missään tapauksessa kohtuuttoman korkea. Lehden nimeksi olemme ajatelleet antaa "ETEENPÄIN."

Toimeenp. Komitean puolesta,
Toveruudella,
J. W. AHLQVIST, sihteeri.

P. S.—Työmies pyytää huomauttaa, että "Amerikan Työmiehen" tilaajien ei pidä olla huolissaan tilausrahan menettämisestä, sillä he tulevat tekemään esityksen niiden korvaamisesta.

Pöytäkirja,

tehty Amerikan suomalaisten sos. osastojen näytelmälliton perustavassa kokouksessa, Gardner, Mass., 2 p:nä heinäkuuta 1917.

Kokouksen avasi paikallisen osaston näytelmäseuran puolesta J. Teittinen, kehottaen kokousta valitsemaan puheenjohtajan ja kirjurin.

1 pyk. Puheenjohtajaksi valittiin J. Teittinen ja kirjuriksi W. Nurminen.

2 pyk. Kokouksen edustajiksi ilmottautuivat seuraavat henkilöt: J. Viita, Newport'in osastosta; J. Puolakka ja Otto Laitinen New Yorkin osastosta; Aksel Teittinen ja H. Kauppi Gardnerin osastosta; Mandi Wilson ja A. Djerf, Quincyn osastosta, (A. Djerf ei kuitenkaan ollut saapunut kokoukseen); Oskar Räsänen, Norwoodin osastosta; F. Hyrske, Fitchburgin osastosta; Kusti Kettula ja M. Siro, Worcesterin osastosta; ja W. Nurminen, Brooklynin osastosta. Kaikki edustajat hyväksyttiin osanottajiksi ilman valtakirjaa, koska kaikilla ei sellaista ollut esitettäväksi.

3 pyk. Läsnäolo-oikeus myönnettiin kaikille puoluejäsenille. — V. Viljamaalle myönnettiin oikeus edustaa Peabodyn s. s. osastoa, vaikkapa osasto ei ollutkaan erikoisen virallisesti valinnut Viljamaata siihen toimeen. Edustajaofkeudet myönnettiin myöskin H. Riutalle, viime vuonna Worcesterissa valitun komitean jäsenenä.

4 pyk. Erityisiä valiokuntia ei katsottu tarpeelliseksi valita, paitsi työjärjestysvaliokunta, jolle annettiin valta toimia myöskin ponsi- ja säännöstelyvaliokuntana, jos sellaiseen ilmenee tarvetta. — Työjärjestysvaliokuntaan valittiin: F. Hyrske, Otto Laitinen ja Oskar Räsänen.

5 pyk. Sen jälkeen päätettiin ottaa 10 minuutin väliaika, jolla aikaa

Suomen sosialistien puoluekokouksesta

(Jatkoa edelliseen numeroon)

Toinen tärkeä kysymys, joka ei suinkaan ole mielenkiintoa vailla täkäläisissäkään oloissa, eikä menetä merkitystään, vaikka eduskunta onkin hajotettu, on

puolueen suhtautuminen hallitukseen.

Kysymyksestä esitti menettelytapavaliokunta seuraavan mietinnön:

Säännöllisenä aikana ei sos.-dem. puolue voi sallia jäsentensä osanottoa kapitalistisen valtion hallitukseen, sellaisia kuin hallituslaitokset nykyaikana ovat, nim. kokonaan erilaisia kuin esim. eduskunnan valiokunnat. Jonkun verran toinen oli asia nyt poikkeuksellisissa valtiollisissa oloissa, vaikka tälloinkin on puolueen jäsenten keskuudessa syystä saattanut olla eri mieliä asiasta. Joka tapauksessa on tämä poikkeuksellisissa oloissa tapahtunut senaatin kokoonpano katsottava tilapäiseksi ja vain toistaiseksi jatkuvaksi.

Tämä on myöskin suoranainen seuraus siitä, että senaatin kokoonpano ei ole eikä olisi voinutkaan tapahtua lainmukaisessa järjestyksessä, koska silloin kun senaatti muodostettiin, ei ollut sellaista laillista hallitusvaltaa, joka perustuslakien edellyttämässä järjestyksessä oli oikeutettu senaatin asettamaan, muuten kuin luonnollisestikin tilapäiseksi siihen saakka kuin kysymys korkeimman valian käyttäjästä Suomen asioissa on laillisessa järjestyksessä tullut säännöstelyksi.

Nykyiseen senaattiin kuuluu porvarilliseen puolueeseen ja sosialisteihin lukeutuvia. He ovat ilmottaneet menneensä senaattiin toteuttaakseen sopimaansa yhteistä ohjelmaa. Se sisältää eräitä kapitalistisen järjestelmän voimassa ollessa toimeenpantavia uudistuksia. Ohjelman ulkopuolella olevia asioita täytynee heidän sovitella eri puolueiden etujen välillä. Senaatin toiset päätökset voivat tulla työväen vaatimuksia tyydyttäviä mutta toiset anastajaluokkien vaatimuksia tyydyttäviä ja työväkea vahingoittavia. Työväenluokan etu vaatii niin ollen,

että senaatin toimintaa valvotaan tarkasti ja huolellisesti sekä arvostellaan puolueen lehdissä ja osastoissa,

että senaattia on tarpeen vaatiessa painostettava työväelle edullisen toimintaan ja

että Sosial. Eduskuntaryhmällä on oikeus antaa sille kannatuksensa tai kieltää se siltä sen mukaan kuin työväen edut vaativat.

Selvää on, että tämäkään hallitus, huolimatta sosialidemokratisten jäsenten mukana olosta siinä ei voi, porvarillisen yhteiskunnan asioita hoitavana valtana, olla mikään sosialidemokratinen hallitus.

Työväen suhtautuminen tämän hallituksen toimintaan, sen hyväksyminen tai arvostelu, on siis kokonaan riippuvaista siitä, miten hallitus voi ajaa niitä työtätekevän väestön kaipaamia ja vaatimia uudistuksia, jotka nykyisenä valtiollisena murros-aikana ovat välttämättömät toteuttaa, sekä muuten täyttää tämän väliajan hallitustehtävät pääasiassa sellaisella tavalla, joka ei ole työväenluokan pyrinnöille ja taistelulle vahingoksi, vaan pikemmin joksikin hyödyksi. Mikäli senaatin toiminta sitävastoin kallistuu sille pohjalle, että se kokoomushallituksen ominaisuudessa tulee edistämään porvarillisten puolueitten tarkotusperiä, vastoin työväen luokkataistelun etuja, ei sos.-dem. puolue voi sitä hyväksyä eikä sallia jäsentensä oloa sellaisessa hallituksessa, vaikkapa väliaikaisessakin. Tämä riippuu nyt etupäässä siitä, paljonko porvaripuolueet senaatissa olevain edustajainsa kautta voivat johtaa senaatin toimintaa tai vaikuttaa siihen. Jos niiden vaikutus vielä nykyisestään lisääntyy, tai käy selvemmäksi, on nykyinen yhteistoiminta niiden kanssa hallituksessa lopetettava. Samoin tapahtukoon heti silloin, jos porvarisryhmät eduskunnassa äänestävät hyljätyiksi, tai yli vaalien lepäämään kunnallislait, 8-tunnin työpäivälait tai muita työväelle ja kansanvaltaisuudelle tärkeitä uudistuksia. Tässä suhteessa voi muodostua sellaisia tilanteita, joita on mahdotonta ennakolta oikein arvata, kuin myöskin määritellä menettelytapaa niiden varalle. Päättäminen niiden aiheuttamista toimenpiteistä voitanee uskoa puoluetoimikunnalle ja puolueneuvostolle ja sos.-dem. eduskuntaryhmälle, varsinkin siitä, onko ja milloin sosialidemokraattien luovuttava paikoistaan hallituksessa.

Kokous päättää:

oikeuttaa puoluetoimikunnan, puolueneuvoston ja sos.-dem. eduskuntaryhmän tarvittaissa toistaiseksi ratkaisemaan perusteluissa edellä viitatut kysymykset sikäli kuin köyhälistöluokan etujen katsovat kulloinkin vaativan.

Kapitalistisen talousjärjestelmän edelleen jatkuessa riistetään työväeltä häikäilemättä työn tuotteita. Sodan aiheuttamaa hyödyllisen tuotannon ja liikenteen supistumista edukseen käyttäen kiskovat keinottelijat elinkialla puutetta. Paikoin on köytarpeilla tavattomia hintoja. Työväenluokan keskuudessa on kaikhyys ja kurjuus suuri. Nälänhätä ahdistaa jo monia suuria joukkoja. Kapitalistisen valtion hallituksessa olevat sosialistit eivät voi poistaa tuon järjestelmän epäkohtia eivätkä edes lieventää niitä riittävässä määrässä.

Kokous lausuu,

että sosialidemokratinen puolue ei ole sentähden, että joitakin sosialisteja kuuluu hallitukseen, edesvastuussa niistä epäkohdista, häiriöistä tai mahdollisista levottomuuksista, joita kapitalistinen järjestelmä ja sen taloudellisen, kunnallisen ja valtiollisen vallan pitäjien menettely synnyttää.

Kapitalistinen järjestelmä kasvaa Suomessa sekä orjuuttaa yhä suurempia kansalaisjoukkoja. Sen hallituksessa olevat sosialistit eivät voi kääntää kehitystä toisaalle. Mutta laajetessaan kokoaa kapitalistinen järjestelmä itse yhä suurempia palkkatyöläisjoukkoja ja pakottaa synnyttämillään epäkohdilla niihin kuuluvia taistelemaan yhdessä kurjuutta, sortoa, väärryyttä ja riistämistä vastaan. Tällä luokkataistelulla pakottaa työväki anastajaluokat myöntämään pikkuparannuksia kapitalistisen järjestelmän vallitessa. Työväenluokan yhteinen voima järjestyy ja kasvaa vähitellen niin suureksi, että se voi kehittää oikeudenmukaisen sosialidemokratisen järjestelmän. Työväenluokan vapauttaminen on siten työväen joukkojen itsensä suoritettava. Tämän tunnustaen on koetettava välttää tekoja, jotka vastaavaa hyötyä tuottamatta hidastuttavat työväen yksimielisyyden ja voiman kasvamista.

Kokous lausuu,

Eräiden sosialisteihin lukeutuvien kuulumisen kapitalistisen järjestelmän hallitukseen elköön annettako heikontaa eikä hämmentää työväen omien voimien kokoomista järjestöihin, näiden edelleen kehittämistä ja vahvistamista eikä työväenluokan välttämätöntä luokkataistelua, jonka päämääränä on muuttaa kurjuutta, nälkää, sotia ja lukemattomia muita onnettomuuksia luova kapitalistinen järjestelmä sosialidemokratiseksi, kaikille ihmisille mahdollisimman paljon hyvinvointia ja onnea, kansoille rauhaa ja vapautta suovaksi oikeudelliseksi järjestelmäksi.

O. V. Kuusinen, Ali Aaltonen,
O. V. Elfving, J. Nurminen,
H. Jalonen, E. Toivonen.

Mietintöön liittyy seuraava

Onni Tuomen, E. Valppaan, Erkki Härmän, V. Vankkojan ja E. Salinin allekirjoittama

sijaisesitys.

Kun Venäjän keisari oli ottanut haltuunsa Suomen, vakuutti ja vahvisti hän tälle perustuslait luvaten säilyttää ne lujina ja järkähtämättöminä. Noiden perustuslakien perusteella tuli Venäjän keisari hallitsemaan Suomea tämän hallitsijana. Hän sai siis Suomen perustuslakien rajottamaan oikeuspiiriin kuuluvia oikeuksia, samalla kun hänellä oli Venäjän oikeuspiiriin kuuluvat laajat oikeudet. Hänen suomalaisiin oikeuksiinsa kuului myöskin oikeus nimittää virkamiehiä. Hallituskonseljin ja sittemmin senaatin jäsenet nimitti hallitsija siis suomalaista oikeutta käyttäen. Vallankumouksen poistettua hallitsijan, täytyi tuon nimittämisoikeuden jäädä edelleen Suomen oikeuspiiriin. Se jäi tietenkin tämän piirin toisen valtapuolen, Suomen eduskunnan yksinään määrättäväksi. Tämä eduskunta on kansanvaltaisella vaalitavalla valittu. Suomen hallitsijan laajojen oikeuksien siirtyminen tämän määrättäviksi ei voinut olla Suomen niille luokille mieluista, jotka olivat halukkaat käyttämään valtiovaltaa anastamistarkotuksiin. He pitivät epäilemättä vähempänä pahana sitä, että noita oikeuksia joutuisi jollekin Venäjän valtiomahdille, jonka välityksellä he ehkä saisivat käyttääkseen ainakin osan niistä. Heidän taholtaan esitettiinkin selityksiä, että ne olivat siirtyneet Suomen kukistuneelta hallitsijalta Venäjän väliaikaiselle hallitukselle. Siihen kuului Venäjän anastusluokkiin lukeutuvia, jotka epäilemättä olivat hyvin halukkaita ottamaan Venäjän hallitukselle niin laajat oikeudet, joita Venäjän anastajaluokat voisivat vastedes käyttää hyvin edukseen, jos ne jäisivät sinne. Suomen Sosialidemokratinen Puoluetoimikunta hyväksyi myös käsityksen, että ne siirtyisivät sinne. Tämän sekä Suomen porvaripuolueiden edustajien yhteisellä suostumuksella alkoi Venäjän väliaikainen hallitus käyttääkin niitä. Se nimitti senaatin talousosaston jäseniksi joukon sosialisteja ja joukon porvaripuolueisiin lukeutuvia sekä sittemmin senaatin oikeusosaston jäsenet ja prokuraattorin. Kun noihin virkoihin nimitetyt menivät niihin, niin hyväksyvät he tavallaan Suomen oikeuden siirtymisen Venäjän väliaikaiselle hallitukselle. Suomen eduskuntakin on mukautunut tuohon muutokseen m. m. siten, että se on sallinut sillä tavalla senaatin jäseneksi nimitetyn käyttää eduskunnassa niitä oikeuksia, jotka valtiopäiväjärjestys myöntää laillisesti nimitetylle senaatin jäsenelle. Kaikki tuo on ollut omiansa hämmentämään käsityksiä Suomen ja Venäjän oikeuden erosta, samalla kun se on antanut arvaamattoman pitkiksi ajoiksi venäläisille Suomen oikeuden anastajille aiheita, joiden nojalla he voivat puolustaa sen anastamista.

Kun kerrottu menettely on johtanut turmiollisiin seurauksiin ja voi vastedes johtaa yhä turmiollisimpiin, niin ei kokous voi olla lausumatta,

että senaatin jäsenten nimittämisoikeuden siten siirtäminen Venäjän väliaikaiselle hallitukselle oli Suomen oikeuden vastainen teko ja

että yksityiset suomalaiset eivät olisi saaneet olla tekemässä sitä, vaan olisi senaatin nimittämistavan määrääminen ollut jätettävä ilman sellaista ennakkotekoa Suomen eduskunnan asiaksi.

Vaikkakin Suomen eduskunta on näihin asti mukautunut edellä esitettyyn järjestelyyn, niin ei se ole vielä erityisellä päätöksellä tehnyt lailliseksi mainittua senaatin nimittämistä. Siihen vedoten voidaan lausua päätelmät,

että Venäjän väliaikaisen hallituksen nimittämä Suomen